

POSUDEK

vedoucího na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Nikola Rusová
Téma diplomové práce: Moc a bezmoc
Vedoucí práce: dr. Schlegelová
Termín odevzdání posudků (2x): do pátku 27.7.2010

Nikola Rusová předložila diplomovou práci „Moc a bezmoc“ s podtitulem Emanuel Rádl o odpovědnosti intelektuála za život v obci v rozsahu 78 stran (včetně Seznamu použité literatury, který čítá 5 stran). Práce je přehledně rozčleněna na Úvod (16 stran), kapitulu první, nazvanou Emanuel Rádl – „Don Quijote české filosofie“ (str. 17 – 21; název je de facto citací titulu dobové, a dnes již klasické, monografie o E. Rádlovi z pera předního českého protestantského teologa, Josefa L. Hromádky), klíčovou a rozsáhlou kapitolu druhou: Emanuel Rádl a jeho předchůdci (str. 22 – 62) a Závěr (úctyhodných 10 stran).

Předložený text lze považovat za zdařilý příspěvek představitelky nejmladší filosofické generace ke studiu českého filosofického myšlení první poloviny 20. století. Badatelský záměr adeptky budí sympatii. Není obvyklé, aby se dnešní studenti filosofických oborů vraceli příliš často k tradicím domácího myšlení. Ještě vzácnější pak je snaha oživit tyto tradice s ohledem na výsostně aktuální otázky přítomnosti. Pohled mladého člověka nezatíženého interpretačními stereotypy minulých let, který navíc již na dobré úrovni ovládá „řemeslo“ filosofické práce, lze hodnotit jako cenný, inspirativní a potřebný. Autorka prokázala velmi solidní orientaci v primárních pramenech i v reprezentativní sekundární literatuře. Velmi pečlivě prostudovala nejen stěžejní části díla zvoleného autora, ale se stejnou důkladností se věnovala i myšlenkovému odkazu T.G. Masaryka, s nímž Rádlovo myšlení konfrontovala. Postupně se seznamovala s celkovým profilem české filosofie na přelomu 19. a 20. století. Úvahy o novodobé české filosofii se pokoušela vztahovat ke kontextu evropského myšlení. V tomto smyslu jí pomohla i její předchozí bakalářská práce založená na studiu J.J. Rousseaua, S. Kierkegaarda a F. Nietzscheho. Za chvályhodný počín lze označit autorčin stručný návrat k myšlenkám legendárního VIII. filosofického kongresu konaného v Praze v roce 1934 – v předvečer 2. světové války, tváří tvář hrozbě fašismu.

Nikola Rusová pracovala po celou dobu, kdy její text vznikal, svědomitě, promyšleně, koncepčně. Podle svých možností reagovala průběžně na připomínky a náměty vedoucí práce, současně si však dokázala stát za vlastními názory, iniciativně vyhledávala pro ni přijatelné inspirační zdroje, reflektovala je svěbytně a tvořivě.

Již Úvod svědčí o poctivém a důkladném přístupu autorky diplomové práce. Nikola Rusová formulovala důvod volby svého tématu, badatelský cíl, předestřela metody zpracování, výstižně a zajímavě uvedla hypotetického čtenáře do studia Rádlových spisů. Rozbor literatury zakončila informací o třech důležitých a generačně reprezentativních dílech odborné filosofické literatury, jež jsou věnována Rádlovi osobnosti a jeho filosofii. Škoda, že k jménům Hromádka, Patočka a Škorpíková nezařadila explicitně ještě L. Hejdánka, který patří celoživotně k renomovaným propagátorům Rádlova odkazu. Autorka však o tomto znalci a obdivovateli Rádlovy filosofie ví, což dokládá tím, že v Závěru cituje z jeho zásadní studie uveřejněné v posledním vydání Rádlovy Útěchy z filosofie v roce 1994 (viz str. 69).

Kapitola první není příliš rozsáhlá, má orientační, informativní charakter. Autorka provádí ve zkratce čtenáře zákruty Rádlova života, poprvé připomíná fenomén VIII. kongresu filosofie a

s ním spojená zvučná jména evropských, potažmo středoevropských, filosofů (Carnap, Losskij, Kraus) spjatých s Prahou. Tato kapitola by si zasloužila větší rozsah, nabízí se mj. i hlubší a velkorysejší zakomponování Rádlova života do souvislostí společenských procesů po rozpadu versailleského systému, případně přehledově orientovaný výklad vývoje dobového českého filosofického myšlení v kontextu evropské filosofie, mapování sporů mezi pozitivistickou a antipozitivistickou frontou v předvečer VIII. kongresu, vztah německy a česky píšících filosofů v Čechách atd.

Tématika, kterou si Nikola Rusová zvolila, působí jasně a schůdně jen na první pohled. Osobnosti T.G. Masaryka a E. Rádla, jejich myšlenkový vývoj, polemiky s odpůrci, účast ve veřejném dění, peripetie v pravém slova smyslu péče o obec, k níž je zákonitě musel dovést jejich způsob filosofování, se táhnou jako červená niť naší minulostí, přinášejí svědectví o tom, jací jsme byli, oč jsme usilovali a jací jsme aktuálně jako národ, společnost dnes zásadně určovaná globalizačními procesy a novým ekonomickým a politickým přerodělováním světa na prahu nového tisíciletí.

Klíčová druhá kapitola představuje v diplomové práci Nikolý Rusové ve zhuštěné podobě zachycení ústředních myšlenkových linií Masarykovy a Rádlovy filosofie (krize moderního člověka, krize inteligence, smysl českých dějin, Češi a Němci, moderní člověk a náboženství). Mohla by být s úspěchem rozpracována do dvou až tří samostatných kapitol. Problematika filosofické antropologie a filosofie náboženství se tu snoubí s filosofií dějin, politickou filosofií a etikou. Čtenář je uveden do ohnisek Rádlových úvah, jež nelze artikulovat bez pozadí vzhledu do Masarykova uvažování. Nikola Rusová čte a interpretuje svědomitě své autory. Metodologie, která je jí vlastní, jí nedovoluje výraznější odstup od látky. Autorka je tak často příliš „opatrná“ při formulaci vlastního stanoviska, nedokáže vždy společensko-historicky i filosoficky „zúročit“ bohatství námětů, které jí v průběhu psaní vyvstávají. Na druhé straně je však zcela pochopitelné, že při svém mládí a v podstatě první větší zkušenosti se studiem novodobého českého myšlení, zůstává občas tak trochu v zajetí dobového tázání „svých filosofů“, jakož i v oparu navrhovaných řešení jimi artikulovaných problémů (viz kupříkladu Závěr).

Závěr: Text diplomové práce, který předložila Nikola Rusová, splňuje všechny náležitosti odborné studie. Autorka prokázala v textu potřebou koncentraci, odbornou erudici, píli i nadání. Jako vedoucí práce oceňuji výsledky autorčina úsilí a doporučuji, aby byly v případě přesvědčivé obhajoby před komisí oceněny známkou výborně.

V Praze 26. července 2010

PhDr. Jaroslava Schlegelová, CSc

